

Aan het college van burgemeester en
wethouders van Rotterdam
T.a.v. de wethouder Mobiliteit, Jeugd en Taal,
mevrouw J. Bokhove

datum
Kenmerk
Contactpersoon
betreft

29 oktober 2018
sg/rcl/mp
Dhr. H. Groenendijk
inventarisatie
kinderombudsman
gespecialiseerde jeugdhulp

Per e-mail: secretariaatbokhove@rotterdam.nl

Geachte mevrouw Bokhove,

De thuissituatie escaleert volledig, omdat een kind maanden wacht op hulp vanwege zijn agressieproblemen. Een tiener gaat al een jaar niet naar school, omdat er eerst een persoonlijkheidsonderzoek moet worden afgenomen. Een 16-jarige jongen zit zes maanden langer in een gesloten jeugdhulpinstelling, omdat er geen plek is in een open groep.

Dit is een kleine greep uit de signalen en klachten die ik van ouders, hulpverleners en andere betrokken professionals heb ontvangen over de toegankelijkheid van de gespecialiseerde jeugdhulp in de regio Rotterdam-Rijnmond. In deze brief wil ik mijn zorgen daarover met u delen en roep u op om meer en sneller actie te ondernemen. In de komende periode ga ik met kinderen* in gesprek om hun verhaal te horen. Ik wil graag van hen weten wat het effect van deze problemen op hen is en ik zal samen met hen mogelijke oplossingen in kaart brengen. Hieronder informeer ik u verder.

*Kinderen: In deze brief gebruik ik de term kinderen voor kinderen en jongeren tot 18 jaar of bij verlenging van de jeugdhulp tot 23 jaar.

Voorgeschiedenis

Sinds de zomer van 2017 neemt het aantal klachten en signalen toe dat ik als gemeentelijke kinderombudsman ontvang over problemen in de gespecialiseerde jeugdhulp. In november 2017 werd de situatie zo zorgelijk dat mijn voorganger, Anne Mieke Zwaneveld, dit onder de aandacht van de Rotterdamse wethouder De Langen bracht. De hoop was dat deze problemen in de loop van 2018 zouden afnemen.

Ondanks de hoopvolle berichten van de gemeente Rotterdam dat de wachttijden in 2018 afnemen, verneem ik uit mijn dagelijkse praktijk helaas andere geluiden.

Sinds ik per 1 maart 2018 werd benoemd als gemeentelijke kinderombudsman kwam in élk (kennismakings)gesprek dat ik voerde de problematiek van de toegang tot de gespecialiseerde jeugdhulp naar voren. Kinderen, ouders, hulpverleners, directeuren, rechters en advocaten noemen dit allen als het belangrijkste knelpunt in het jeugddomein. Deze veelheid aan signalen geven mij de indruk dat dit geen incidenten zijn, maar duiden op een structureel probleem.

De zoektocht naar geschikte jeugdhulp

De zorgen die uit de gesprekken naar voren zijn gekomen, categoriseer ik als volgt.

- Er zijn onvoldoende plekken voor psychische diagnostiek beschikbaar. Vaak moeten kinderen hier maanden tot wel een jaar op wachten. Omdat tijdens het wachten nog niet duidelijk is wat er met het kind aan de hand is, kan er al die tijd geen effectieve behandeling worden gestart. Rechters geven aan dat ze merken dat bij verlengingsverzoeken van uithuisplaatsingen blijkt dat er nog geen behandeling is gestart omdat de diagnostiek nog niet heeft plaatsgevonden. Ook wijkteammedewerkers kunnen niet altijd de juiste (overbruggings)hulp bieden vanwege het ontbreken van een diagnose. De problemen escaleren hierdoor.
- Er is een tekort aan beschikbare plekken in open instellingen. Dit leidt ertoe dat kinderen langer dan wenselijk thuis blijven wonen of langer moeten verblijven in een gesloten instelling of op een (of meerdere) crisisplek(ken).
- In meerdere situaties waarbij wel de juiste diagnose is gesteld, duurt het maanden voordat de bijpassende behandeling wordt gestart. In deze periode nemen de problemen toe. Dit heeft als effect dat er uiteindelijk zwaardere maatregelen moeten worden getroffen die niet nodig waren geweest als tijdig de juiste hulp beschikbaar zou zijn geweest.
- Hulpverleners en jeugdbeschermers geven aan dat ze veel tijd kwijt zijn aan administratie en het regelen van de juiste hulp. Deze tijd kunnen ze niet besteden aan de daadwerkelijke hulp of toezicht op de kinderen. Ook moeten ze regelmatig voor een second-best-oplossing kiezen, omdat de beste oplossing niet beschikbaar is.

Bovenstaande problemen komen ook terug in de klachten die bij mij worden ingediend. Hieronder noem ik een voorbeeld, geanonimiseerd maar waar gebeurd, om te laten zien waar kinderen, hun ouders en hulpverleners tegenaanlopen.

Een jaar zonder school vanwege uitblijven GGZ-hulp

Eline¹ is dertien jaar oud. Zij start in september 2017 in de brugklas. Door haar persoonlijkheidsproblemen en angststoornis gaat het direct fout op school. De spanningen lopen zo hoog op dat ze na drie dagen thuis komt te zitten. De huisarts verwijst haar vervolgens naar een GGZ-instelling. Eline moet helaas wachten op het intakegesprek bij die GGZ-instelling. Al die tijd zit ze thuis. Ze verwondt zichzelf en de ruzies met haar moeder lopen hoog op. In oktober 2017 is dit zo erg dat haar moeder aan het crisisinterventieteam (CIT) vraagt om Eline met spoed uit huis te plaatsen. Dat gebeurt. Ze zit een week in een crisisopvang en een week bij haar oma.

Als Eline na twee weken weer thuiskomt, wordt het wijkteam ingeschakeld. Haar moeder gaat aan de slag om een plek op een geschikte school te vinden.

Uiteindelijk hoort Eline in december 2017 dat haar problemen te complex zijn voor de GGZ-instelling waar ze is aangemeld en dat ze wordt aangemeld bij een andere instelling. Eind januari 2018 volgt een gesprek bij die organisatie, maar pas in maart 2018 komt er duidelijkheid over de therapie die moet worden opgestart. In de tussentijd biedt de GGZ-instelling of het wijkteam nauwelijks overbruggingshulp. Ook gaat Eline al die tijd niet naar school, omdat eerst de therapie moet worden gestart.

In augustus 2018 klopt de moeder van Eline bij de kinderombudsman aan, omdat nog steeds niet duidelijk is wanneer de therapie gaat starten en of Eline in september eindelijk kan beginnen op een nieuwe school.

De kinderombudsman vraagt aan de gemeente, de GGZ-instelling en de nieuwe school om actie te ondernemen. Helaas lukt dit niet meer voor de start van het nieuwe schooljaar. In september 2018 start Eline eindelijk met haar therapie en eind september 2018 heeft ze haar eerste gesprek op de nieuwe school.

¹ Dit is niet haar echte naam.

Wat moet er gebeuren?

Kinderen hebben recht op de zorg en hulp die ze nodig hebben. Dat houdt onder andere in dat de jeugdhulp toegankelijk – en dus tijdig beschikbaar – moet zijn. Gemeenten zijn samen met de centrale overheid verantwoordelijk om de rechten van kinderen te verwezenlijken. De Jeugdwet legt gemeenten daarnaast een jeugdhulpplicht op.

Daarom roep ik u op om het probleem van de toegankelijkheid van de gespecialiseerde jeugdhulp stevig bij de kop te pakken. De hierboven gesignaleerde problemen vragen om een stevige en snelle aanpak, waarbij het belang van het kind voorop staat.

Inventarisatie onder de kinderen: kinderombudsman opent meldpunt

Als kinderombudsman wil ik bijdragen aan een verbetering van de toegang van de gespecialiseerde jeugdhulp. Dat doe ik door de stem van de betrokken kinderen voor het voetlicht te brengen. Het gaat namelijk om hen. In de komende periode (najaar 2018 – voorjaar 2019) zal ik met hen in gesprek gaan over de toegankelijkheid van de gespecialiseerde jeugdhulp. In deze inventarisatie staat centraal wat kinderen vinden dat goed gaat in de toegang tot de gespecialiseerde jeugdhulp, tegen welke problemen ze oplopen, wat het effect hiervan op hen is en welke oplossingen zij zien. Dit doe ik door een online meldpunt te openen en door, zowel individueel als in een groep, met betrokken kinderen te spreken. Hun input zal ik vervolgens voor de zomer samen met de kinderen aan u presenteren.

Graag houd ik u hierbij betrokken. Daarom verzoek ik u om vanuit uw organisatie een contactpersoon aan te wijzen. Vanuit mijn kantoor zal Henk Groenendijk als contactpersoon fungeren.

Een kopie van deze brief zal ik ook toesturen aan de gemeenteraad, de concerndirecteur Maatschappelijke Ontwikkeling en de directeur Welzijn, Zorg en Jeugdhulp. Daarnaast verzend ik een persbericht dat u als bijlage bij deze brief aantreft.

Hebt u vragen over deze brief?

Wanneer u over deze brief vragen hebt, neemt u dan contact op met Henk Groenendijk. Hij is bereikbaar via het algemene nummer van mijn kantoor 0800 – 2345 111. Een e-mail kunt u sturen naar h.groenendijk@ombudsmanrotterdam.nl.

Met vriendelijke groet,

Stans Goudsmit
gemeentelijke kinderombudsman

